

Ken Kessler ARC REF110'u inceliyor (HiFi News Nisan 2007)

Bugüne dek sizi dehşete düşürecek kadar kusursuz tutarlılıkta bir seri cihaz üretilmişse o da Audio Research'ün Reference ailesidir. Bir CD çalar ve pikap katı ile tamamladıkları seriye tek parça, halk tipi bir cihaz da kazandırmak istemiş olsalar gerek ki, bu klana katılmaya layık bir stereo güçlendirici ortaya çıkmış. Sonunda bu seride, cüzdanları futbol kulübü ve Maybach sahibi olanlar kadar kabarık olmayanların da ulaşabilecekleri bir ürün var.

8,490 GBP de yüksek bir rakam tabi, ancak dikkat edilmesi gereken; bu tutarın REF210 monoblokların yarı fiyatından daha az olduğu. Ve, 110'ların "güce aç" Sonus Faber Guarneri'leri bile doyurabildiği göz önüne alınırsa, 5x8m ve daha ufak odalar için REF serisinin daha büyüklerine verilecek parayı haklı göstermek çok zor. Şey, adınız Lemmy değilse tabi. Ya da aptalcasına duyarsız hoparlörler kullanıyorsanız.

SAF VE SADE

REF210'un ön panelindeki acayip vakum flöresan ekran burada yer almıyor, zaten kim seçmiş ki o muzır yeşil rengi ? Bütün o canım LCD panellerin içinden ARC, biraz daha hoşunu seçebilirdi. Konuyu dağıtmayayım: REF110 bulabileceğiniz en saf olanı kadar saf bir güçlendirici. Bir bakalım: sadece 480x220x495mm ölçülerinde (gyd) sade bir kutu ama, Audio Research olduğu şüphe götürmez. Kalın ön panel üzerinde sadece bir açma kapama anahtarı ve ufak bir yeşil LED yer alıyor. Arkada? Kuvvetli, özel yapım 4/8/16 ohm'luk hoparlör çıkışlarından, XLR tipte sinyal girişlerinden ve 20 amperlik ceryan girişi ile sigorta kutusundan başka birşey yok. Ek olarak, artık "ısmarlama kurulumlar" çağında yaşadığımızdan REF110'un arkasında iki adet 12V tetikleme giriş ve çıkışları yer alıyor, uzaktan açma kapama için. Hepsi bu, sadece ihtiyacınız olanlar. Mükemmel. Bir güçlendiricinin tam olması gerektiği gibi.

REF sıfatını taşıyabilmesi için gerekli olan pırıltıların hepsi içeride. İç tasarım REF210'u andırıyor, sağ ve sol kanal devreleri yatay olarak monte edilmiş, ortada, hafif yükseltiyle cihazdan ayrılmış haldeki üç adet trafonun sağ ve solunda yer alıyorlar; giriş trafosu hemen ön panelin arkasında ve çıkış trafoları da onun ardından sıralanmışlar. Ve devreler arasında ufak şık bir LCD ekran yer alıyor; sağ kanal devresinin hemen önünde, cihazın üzerinden görülebiliyor ve lambaların ömrünü göstermeye yarıyor. Arka panelde iki adet 12V DC fan bulunuyor, cihazın içerisindeki ısıyı arkadaki ızgaralardan dışarıya üflüyorlar. En ufak sese bile aşırı duyarlı olan dinleyiciler de unutulmamış, fanları düşük, orta veya yüksek olarak ayarlayabildiğiniz birer ufak dahili anahtar var.

Model numarasının da belirttiği gibi bu güçlendirici kanal başına 110W güç üretiyor, kanal başına iki çift eşlenmiş 6550 çıkış lambasını, push-pull tarzda ve baştan sona "balanced" tasarımı bir devre ile kullanarak. Hibrid giriş katında 6H30 kazanç katı ve 6H30 katod izleyiciler ile doğrudan eşlenmiş JFET'ler yer alıyor. Bias otomatik değil, yani dijital voltmetrenizi kullanma fırsatınız olacak! Bias işlemi ana devredeki test noktaları kullanılarak yapılıyor ve kullanma kılavuzunda detaylı bir şekilde anlatılmış. Çıkış katı, klasik ultralinear topoloji ile Audio Research'ün "kısmi katod-eşlenmiş" topolojisinin kombinasyonundan oluşuyor ki, **firma, bu tasarımın konvansiyonel pentode veya triode operasyondan çok daha iyi ses verdiğini savunuyor.**

Daha önce de değinildiği gibi bu cihaz Reference alışkanlığına sıkı sıkıya bağlı olarak sadece balanced girişler sunuyor, XLR fişler üzerinden ve 300 kOhm empedans ile. Girişler aynı zamanda çevrimsiz (non inverting), ancak tabii ki, tüm odyofiller polariteyi kulakla belirlemeyi tercih edeceklerdir.

BUNA İÇERİM

Bu 30 kiloluk canavarı yerine oturtuktan sonra McIntosh C2200 preamfi ile Sonus Faber Guarneri'ler arasında bağladım. Çok geçmeden hoparlörlerin, 8 ohm çıkış tıplarını beğendiklerini fark ettim, bas önemli ölçüde sıklaşıyor ve dinamik salınım, düşük seviyeden yükseğine, çok daha akıcı ve daha hızlı gerçekleşiyordu. Dinamik genişlik, REF110'un en çekici kalitelerinden birisi, ilk Class-A Krell'lerden bu güne dek duyduğum en likit ve natürel baslar da ona eşlik ediyorlar.

Şunu belirleyelim öncelikle: ritim, akışkanlık ve çok daha fazlasına sahip kayıtlardan ziyade, sisteme para yatıranlardansanız, bu cihaz sizi 1950'lerin asi gençlerine dönüştürecek ve pamaklarınızı şıklatarak "işte bu be, işte bu" diyeceksiniz.

Geri kalanlarımız için, deneyim çok daha az metafiziksel olacak: REF110 alt oktavları öylesine zahmetsiz hallediyor ki, teorik olarak mükemmel bir subwoofer dinlediğinize yemin edebilirsiniz.

Ancak bu, komple paketin ufak (her ne kadar temel olsa da) bir parçası. REF110'un esas baştan çıkarıcı özelliği, oğlumun üniversitesi ya da önümüzdeki yılın vergi ödemesi için ayırdığım birikimimi harcamaya beni zorlayan şey; sibilanssız, natürel, sıcak ve yumuşak orta sesler ki, 300B single-ended satıcılarına paralarını kaptırmış olanları oldukça rahatsız edecek bir özellik. O aşırı abartılmış lambanın iddia edilen tüm özellikleri burada mevcut hem de onun, hayal gördürmeye yakın renklendirmelerinin hiçbiri olmadan. Weight Watchers programındaki jürinin toplu halde istifasına neden olabilecek şişman altlar da yok.

Mesela Julie London'ı ele alalım. Son LP'lerinden birini, Magari...o zamanların neşeli hitlerinden oluşan garip bir toplama, "Yummy yummy yummy" adlı albümün başlık parçası da dahil olmak üzere. Onun gaydasından duyunca bu parça öylesine şehvetli hale geliyor ki, Viagra depoları boşalabilir. Düşünün ki MP3 çalarda durum böyle. Bir de merkezinde REF110'un yer aldığı sistemde dinleyin; kayıt çiçek gibi açıyor, dumanlı, sisli, gel buraya diye seslenen bir şekle dönüşüyor, Mary Whitehouse'u bile mezarında döndürür.

Rory Block'un yeni albümüne geçelim, The Lady and Mrs Johnson, Mr Block'un bugüne kadarki en iyi performansına eşlik eden en hararetli blues vokallerine şahit olacaksınız. Performansın içine girebildiğiniz nadir kayıtlardan biri, REF110'un başka bir becerisini ortaya koyuyor: kahretsin, bu güzel şey boşluğu da yaratabiliyor. Anlık sesler önünüzde uçuşuyor ve kayboluyor, zayıflayan notalar sonsuzlukta kayboluyor....yavaşla Kessler, şair olacaksınız.

REF110'un size yaptığı bu gerçekten. Normalde çocukların şarkılarını dinlemektense dikenli tele sarılmaya razı olurum ancak, Brats On The Beat: Ramones For Kids'deki sokak köpeğinin çış sesleri bile çekilir hale geliyor.

Mükemmel cihazların hepsinde olduğu gibi REF110 da uzun dinleme seanslarına itiyor insanı. Bu da, cihazın dinleme yorgunluğu yapmadığının kanıtı. Uzun dinleme seansları ile dinleyici yorgunluğu iki zıt istisna. Bu derginin puanlama sistemini değiştirme yetkim olsaydı, şöyle bir “audio turnusol testi” uygulardım: cihazı kapatma isteği duymadan ne kadar uzun süre dinleyebiliyorsunuz? Dikkati dağıtanlar sadece mideniz ve mesaneniz ya da uyku ihtiyacınız ise o zaman kazananla berabersiniz demektir. REF110 da şampiyon.

Benim gibi yaşlı bir orospuya bile artık seyrekleşmiş seanslardan birkaçını yaşattı. Kendimi REF110’dan ayıramadım. Ramones ve Dean Martin gibi aykırı iki müziğe de hakkını verebilen, hem analog hem dijital kaynaklara eşlik edebilen, soğukken bile harika çalabilen....bana bile “bir albüm daha, bir parça daha” dedirtebilen bir amfi.

Bütün kutucukları işaretlediğim, eleştirecek bir yer bulamadığım bir cihaz, ancak bazı dinleyiciler için çok ipeksi, çok samimi gelebilir. En iyi solid-state tasarımların detay, hız ve hassasiyetini sunuyor olsa da, transistörle yatıp kalkanlar, ultra hijyenin o son ürpertisini arayabilirler.

ÖN SIRA

Her ne kadar Bill Johnson ve ARC takımını Nagra, Krell, Wilson ve diğer önde gelen markalarla aynı yere oturtuyor olsam da, böylesine bir ihtişam beklemiyordum doğrusu. Reference serisinin büyük amfileri de çok cezbedicilerdi ama, serinin bu bebeği kadar banka soyma isteği uyandırmamışlardı bende.

REF110 tüm dönemlerin en iyi ses veren amfilerinin, orta güçte, 60-125W arası çıkış gücü olanların arasından çıktığına inananları çok mutlu edecek bir ürün. Benim hissettiğim de bu sanırım; güce karşı beceri. Bu anlamda REF110, her zaman favorim. Sesini tıpkı 15W Radford’lar, Stereo 70 Dynaco’lar, lambalı Nagra’lar ve McIntosh MC275 gibi beğeniyorum.